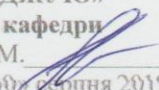

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський державний
педагогічний університет імені Володимира Винниченка

Кафедра образотворчого мистецтва та дизайну

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри
Стрітьсвич Т.М.
«30» березня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЛАСТИЧНА АНАТОМІЯ

Галузь знань **02** Культура і мистецтво

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність: **023** Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація

Освітня програма: **Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,**
реставрація

Факультет **Мистецький**

Форма навчання: **Денна**

2019– 2020 навчальний рік

Робоча програма **ПЛАСТИЧНА АНАТОМІЯ** для студентів за спеціальністю:
023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Розробники: Гусева Л.Г., викладач кафедри образотворчого мистецтва та дизайну

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва та дизайну
Протокол від «30» серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри образотворчого мистецтва та дизайну

(підпис)

Стрітьсвич Т.М.
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 4,5	Галузь знань ————— (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)
	Напрямок підготовки 0202.Мистецтво і культура (шифр і назва)	
Розділів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): 023. Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Рік підготовки: 2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання ————— (назва)		Семестр 3-й, 4-й
Загальна кількість годин - 135		Лекції 4 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: Аудиторних: – 2, самостійної роботи студента – 2,		Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр
	Лабораторні 48 год.	
	Самостійна робота 83 год.	
	Індивідуальні завдання: 0 год.	
	Вид контролю: 4 семестр – екзамен,	

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета:

- ознайомлення студентів з предметом, специфікою, етапами розвитку та основною проблематикою пластичної анатомії;
- опанування комплексом знань, умінь та навичок в галузі пластичної анатомії;

Завдання:

- сприяти розвитку художнього мислення, творчої уяви, зорової пам'яті, просторових уявлень, художніх здібностей та естетичного ставлення до творів мистецтва;
- навчити студентів основам пластичного вирішення в зображеннях людини та тварин і птахів;
- формувати вміння використовувати знання з пластичної анатомії на заняттях з малюнку, живопису;
- розкрити зміст, науково-теоретичні основи і методику вивчення пластичної анатомії.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: будову тіла людини: кісткову та м'язову системи; суглоби, функції кісткової та м'язової систем

вміти: виконувати зображення тіла людини, використовуючи знання пропорцій та будови тіла людини; аналізувати анатомічні особливості людини, передавати вікові особливості тіла людини застосовувати отримані вміння й навички в скульптурному, живописному і графічному зображеннях людини, тварини та птахів.

Демонструвати компетенції:

-Здатність здійснювати творчу діяльність на базі професійних знань та навичок, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образно-асоціативну, стилістичну та пластичну мову художнього твору; формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей.

-Здатність демонструвати достатньо високий рівень творчої майстерності, розуміти основні шляхи інтерпретації художнього-пластичного образу у мистецтвознавчій, творчій та дослідницькій діяльності; інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі

-Здатність інтегрувати професійні знання та навички і використовувати їх у процесі створення художнього твору, володіти різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах, впроваджувати сучасні способи відтворення, використовувати виразну мову образотворчого мистецтва в процесі власної професійної діяльності.

-Здатність застосовувати під час досліджень та у власній творчій діяльності закони і правила композиційної організації твору, а також засоби інтерпретації, стилізації, трансформації.

-Досконале володіння дисциплінами образотворчого циклу та здатність спрямовувати ці теоретичні знання та практичні навички на виконання роботи в матеріалі. Усвідомлення основних художніх особливостей зображально-виразних засобів та їх можливості у виявленні образу.

-Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності; використовувати професійно профільовані знання в творчій діяльності, пов'язаній з проектуванням та створенням, здійснювати пошук, аналіз та інтерпретацію інформації, необхідної для виконання завдань професійної діяльності.

Очікувані (програмні) результати навчання:

-Знання матеріалів та технік образотворчого мистецтва; виражальних і виразних засобів, професійної термінології, етапів та методики виконання зображення

-Здатність продемонструвати сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

-Здатність здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації з різних джерел

-Уміння виконувати зображення з натури, по пам'яті, за уявою образотворчими засобами; працювати співвідношеннями; цілісно бачити, виділяючи головне виразними прийомами; виявляти за допомогою тону форму, об'єм, матеріал, світло і простір; володіти сформованими в процесі вправ професійними навичками зображення

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Кісткова система людини

Тема 1. Пластична анатомія як наука. Завдання пластичної анатомії

Тема 2. Будова тіла людини. Кісткова та м'язова система людини.

Тема 3. Будова черепа людини. Кістки лицевої та мозкової частин черепа людини, особливості їх поєднання

Тема 4. Хребет людини. Відділи хребта. Особливості будови хребців.

Тема 5. Будова грудної клітки людини

Тема 6. Будова тазу людини. Особливості кісток тазу та їх поєднання.

Тема 7. Плечовий пояс. Будова верхньої кінцівки людини.

Тема 8. Пояс нижніх кінцівок. Будова нижньої кінцівки людини.

Тема 9. Суглоби. Види суглобів і особливості їх будови.

Розділ 2. М'язова система людини

Тема 1. Вчення про м'язи. Різновиди м'язів

Тема 2. М'язи голови та шиї людини. Мімічні та жувальні м'язи.

Тема 3. М'язи торсу людини.

Тема 4. М'язи верхньої кінцівки людини

Тема 5. М'язи нижньої кінцівки людини

Тема 6. Пропорції тіла людини

Тема 7. Пластична анатомія тварин та птахів. Порівняльна характеристика будови людини тварини та птаха

4. Структура навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	Лекц	Лаб.	Сам.
Розділ 1			
Тема 1. Пластична анатомія як наука. Завдання пластичної анатомії	1		6
Тема 2. Будова тіла людини. Кісткова і м'язова система людини.	1		
Різновиди кісток, м'язів та суглобів людини. Зображення різних видів кісток, м'язів і суглобів			6
Тема 3. Будова черепа людини. Кістки черепа людини, їх особливості та поєднання		2	
Зображення черепа людини в двох ракурсах (анфас, профіль)			8
Тема 4. Хребет людини. Відділи хребта. Особливості будови хребців		2	
Зображення хребта у двох ракурсах. Зображення хребців (атлант, епістрофей, грудний хребець)			6
Тема 5. Будова грудної клітки людини		2	
Тема 6. Плечовий пояс		2	
Зображення грудної клітки людини з плечовим поясом (лопатка та ключиця) у двох ракурсах (зі спини, в анфас)			8
Тема 7. Будова тазу людини. Особливості кісток тазу та їх поєднання. Пояс нижніх кінцівок		2	
Зображення тазу у двох ракурсах (спереду та збоку)			8
Тема 8. Будова верхньої та нижньої кінцівок людини		6	
Зображення скелету верхньої кінцівки людини. Зображення скелету кисті			8
Зображення скелету нижньої кінцівки людини. Зображення скелету стопи			8
Тема 9. Пропорції тіла людини. Вікові й статеві відмінності у будові тіла людини		2	
Зображення пропорцій чоловічої, жіночої і дитячої фігури			8
всього	2	22	66
Розділ 2			
Тема 1. М'язи голови та шиї людини. Мімічні та жувальні м'язи.	2	2	
Зображення м'язів голови та шиї людини у трьох ракурсах (анфас, профіль, з потилиці)			4
Тема 2. М'язи торсу людини		6	
Зображення м'язів торсу людини у двох ракурсах (зі			4

спини та спереду)			
Тема 3. М'язи верхньої кінцівки людини		5	
Зображення м'язів верхньої кінцівки у трьох ракурсах			3
Тема 4. М'язи нижньої кінцівки людини		5	
Зображення м'язів нижньої кінцівки у трьох ракурсах			3
Тема 5. Пластична анатомія тварин та птахів. Порівняльна характеристика будови людини тварини та птаха		4	
Зарисовки анатомічної будови тварин і птахів			1
Тема 6 Оформлення альбому з пластичної анатомії (структура та складові альбому: зображення, формат, шрифти)		4	2
Всього	2	26	17

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Не передбачено	

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Не передбачено	

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Будова черепа людини. Кістки черепа людини, їх особливості та поєднання	2
2	Хребет людини. Відділи хребта. Особливості будови хребців	2
3	Будова грудної клітки людини (ребра, ключиці, лопатки, грудина)	2
4	Плечовий пояс	2
5	Будова тазу людини. Особливості кісток тазу та їх поєднання. Пояс нижніх кінцівок	2
6	Будова верхньої і нижньої кінцівок людини	6
7	Пропорції тіла людини. Вікові й статеві відмінності у будові тіла людини	2
8	М'язи голови та шиї людини. Мімічні та жувальні м'язи	4
9	М'язи торсу людини	6
10	М'язи верхньої кінцівки людини	5
11	М'язи нижньої кінцівки людини	5
12	Пластична анатомія тварин та птахів. Порівняльна	4

	характеристика будови людини тварини та птаха	
13	Оформлення альбому з пластичної анатомії (структура та складові альбому:зображення, формат, шрифти)	4
	всього	48

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Пластична анатомія як наука. Завдання пластичної анатомії	6
2.	Різновиди кісток, м'язів та суглобів людини. Зображення різних видів кісток, м'язів і суглобів	6
3.	Зображення черепа людини в трьох ракурсах (анфас, профіль, з потилиці)	8
4.	Зображення хребта у двох ракурсах. Зображення хребців (атлант, епістрофей, грудний хребець)	6
5.	Зображення грудної клітки людини з плечовим поясом (лопатка та ключиця) у двох ракурсах (зі спини, в анфас)	8
6.	Зображення тазу у двох ракурсах (спереду та збоку)	8
7.	Зображення скелету верхньої кінцівки людини. Зображення скелету кисті	8
8.	Зображення скелету нижньої кінцівки людини. Зображення скелету стопи	8
9.	Зображення пропорцій чоловічої, жіночої і дитячої фігури	8
10.	Зображення м'язів голови та шиї людини у трьох ракурсах (анфас, профіль, з потилиці)	4
11.	Зображення м'язів торсу людини у двох ракурсах (зі спини та спереду)	4
12.	Зображення м'язів верхньої кінцівки у трьох ракурсах	3
13.	Зображення м'язів нижньої кінцівки у трьох ракурсах	3
14.	Зарисовки анатомічної будови тварин і птахів	1
15.	Оформлення альбому з пластичної анатомії (структура та складові альбому:зображення, формат, шрифти)	2
	всього	83

9. Індивідуальні завдання

Не передбачено

10. Методи навчання

Лекції, лабораторні заняття, самостійна робота.

11. Методи контролю

- поточне оцінювання знань студентів під час лабораторних занять,
- модульний контроль (перегляд),
- залік

12. Розподіл балів, які отримують студенти

1 семестр

Поточне тестування та самостійна робота										сума
Розділ 1										100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	ПК	
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	
90										

Максимальна оцінка 10 балів.

1 -2 бали:

- студент присутній на заняті;
- завдання для самостійного опрацювання не виконані, або виконані частково і на низькому рівні

3 – 4 бали:

- теоретичний зміст курсу засвоєний лише фрагментарно; студент не орієнтується у навчальному матеріалі; не вміє аналізувати навчальний матеріал і робити власні висновки; неспроможний виконати завдання у певній методичній послідовності;

- студент відтворює лише окремі фрагменти, не здатний застосовувати знання під час практичної роботи; необхідні практичні навички не сформовані;

завдання для самостійного опрацювання виконані частково, на низькому рівні;

- оформлення роботи не відповідає вимогам

5 – 6 балів:

- теоретичний зміст курсу засвоєний частково; студент слабо орієнтується у вивченому матеріалі,

- студент у цілому правильно відтворює навчальний матеріал, уміє наводити приклади на підтвердження певних думок; не впевнено та не завжди відповідно застосовує поняття й терміни; уміє робити окремі висновки, частково контролює власні навчальні дії;

- має труднощі щодо використання теоретичного матеріалу при вирішенні практичних завдань; необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом сформовані недостатньо,

- виконання завдання має формальний характер, відсутня чіткість, структурованість, студент дотримується методичної послідовності виконання завдання під керівництвом викладача;

- студент здатний самостійно виконати лише окремі завдання.

завдання для самостійного опрацювання виконані частково на посередньому рівні, або виконані повністю на низькому;

оформлення роботи лише частково відповідає вимогам, є суттєві недоліки.

7 - 8 балів:

- студент має системні, повні, знання в обсязі та в межах вимог навчальної програми, усвідомлено використовує їх на практичних заняттях. Дає відповіді на теоретичні та практичні питання. Розуміє та відповідно застосовує професійні поняття й терміни;

- студент демонструє як володіння теоретичним матеріалом так і самостійними навичками їх практичного застосування. Правильно передає основні пропорційні співвідношення та форму.

- допускає незначні неточності чи не грубі фактичні помилки;

- завдання для самостійного опрацювання виконані повністю й на достатньому рівні, або майже повністю, але на високому рівні;

- робота оформлена згідно вимог, хоча є незначні недоліки щодо технічного виконання, у роботі трапляються незначні помилки.

9-10 балів:

- студент досконало володіє теоретичним матеріалом; теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом, якість знань близька до максимальної;

- студент має системні, повні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальної програми, усвідомлено використовує їх; відповідь на питання повна, насичена глибокими та розгорнутими судженнями; викладений матеріал має доказовий, логічний і послідовний характер;

- студент розуміє та відповідно застосовує професійні поняття й терміни;

- уміє самостійно аналізувати та застосовувати основні положення теорії при вирішенні практичних завдань, робити правильні висновки;

- завдання для самостійного опрацювання виконані повністю й на високому рівні;

- робота оформлена згідно вимог. При виконанні роботи, крім необхідних складових, виявлено творчий підхід, опрацьована додаткова література.

2 семестр

Поточне тестування та самостійна робота						Екзамен/перегляд			Сума
Розділ 2						Теор.	тстув	альбом	
T1	T2	T3	T4	T5	T6				
10	10	10	10	10	10	10	10	20	
60						40			100

Максимальна оцінка 10 балів.

1- 2 бали:

- студент присутній на заняті;
- завдання для самостійного опрацювання не виконані, або виконані частково і на низькому рівні

3 – 4 бали:

- теоретичний зміст курсу засвоєний лише фрагментарно; студент не орієнтується у навчальному матеріалі; не вміє аналізувати навчальний матеріал і робити власні висновки; неспроможний виконати завдання у певній методичній послідовності;
- студент відтворює лише окремі фрагменти, не здатний застосовувати знання під час практичної роботи; необхідні практичні навички не сформовані;
- завдання для самостійного опрацювання виконані частково, на низькому рівні;
- оформлення роботи не відповідає вимогам

5 – 6 балів:

- теоретичний зміст курсу засвоєний частково; студент слабо орієнтується у вивченому матеріалі,
- студент у цілому правильно відтворює навчальний матеріал, уміє наводити приклади на підтвердження певних думок; не впевнено та не завжди відповідно застосовує поняття й терміни; уміє робити окремі висновки, частково контролює власні навчальні дії;
- має труднощі щодо використання теоретичного матеріалу при вирішенні практичних завдань; необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом сформовані недостатньо,
- виконання завдання має формальний характер, відсутня чіткість, структурованість, студент дотримується методичної послідовності виконання завдання під керівництвом викладача;
- студент здатний самостійно виконати лише окремі завдання.

завдання для самостійного опрацювання виконані частково на посередньому рівні, або виконані повністю на низькому;

оформлення роботи лише частково відповідає вимогам, є суттєві недоліки.

7 - 8 балів:

- студент має системні, повні, знання в обсязі та в межах вимог навчальної програми, усвідомлено використовує їх на практичних заняттях. Дає відповіді на теоретичні та практичні питання. Розуміє та відповідно застосовує професійні поняття й терміни;
- студент демонструє як володіння теоретичним матеріалом так і самостійними навичками їх практичного застосування. Правильно передає основні пропорційні співвідношення та форму.
- допускає незначні неточності чи не грубі фактичні помилки;
- завдання для самостійного опрацювання виконані повністю й на достатньому рівні, або майже повністю, але на високому рівні;

- робота оформлена згідно вимог, хоча є незначні недоліки щодо технічного виконання, у роботі трапляються незначні помилки.

9-10 балів:

- студент досконало володіє теоретичним матеріалом; теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом, якість знань близька до максимальної;

- студент має системні, повні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальної програми, усвідомлено використовує їх; відповідь на питання повна, насичена глибокими та розгорнутими судженнями; викладений матеріал має доказовий, логічний і послідовний характер;

- студент розуміє та відповідно застосовує професійні поняття й терміни;

- уміє самостійно аналізувати та застосовувати основні положення теорії при вирішенні практичних завдань, робити правильні висновки;

- завдання для самостійного опрацювання виконані повністю й на високому рівні;

- робота оформлена згідно вимог. При виконанні роботи, крім необхідних складових, виявлено творчий підхід, опрацьована додаткова література.

13. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Пластична анатомія».
2. Тексти лекцій (в електронному варіанті).
3. Методичні рекомендації до лабораторних та самостійних робіт.

15. Рекомендована література

Основна:

1. Баммес Готфрид Изображение фигуры человека /Пособие для художников, преподавателей и учащихся. – Берлин: Фольк унд Виссен, 1984.
2. Барчаї Й. Анатомія для художників. – Будапешт, 1999
3. Лантери Э. Лепка. – М.: Изд. Академии художеств СССР, 1963. – 335 с.
4. Павлов Г.М. Анатомія людини. – М.: Мистецтво, 1994.
5. Рабинович М.Ц. Пластическая анатомия человека, четвероногих животных и птиц и ее применение в рисунке. – М.: Высшая школа, 1978. – 208 с.
6. Танк В. Анатомия животных для художников. /Пер. с нем. Т.Сиделкиной. – М.: ООО «Издательство АСТ»: ООО «Издательство «Астрель», 2004. – 156 с.
7. Хогарт Б. Динамическая анатомия для художников. – Тула: Родничок, - М.: Астрель, 2001.
8. Хогарт Б. Рисунок человека в движении. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2001. – 176 с.

Допоміжна

1. Авсеян О.А. Натура и рисование по представлению. – М.: Изобразительное искусство, 1985. – 152 с.
2. Васютинский Н. Золотая пропорция. – М.: Молодая гвардия, 1990.
3. Закс Ханнелоре Донателло. – Берлин: Мир искусства, 1988.
4. Кирцер Ю.М. Рисунок и живопись: Практическое пособие. – М.: Высш. шк., 1992. – 270 с.
5. Кузнецова Л.С. Беседы об изобразительном искусстве и архитектуре. О языке архитектуры, скульптуры и живописи. – К.: Рад. шк., 1989. – 319с
6. Левин С.Д. Беседы с юным художником. Вып I. - М.: Советский художник. 1988. – 288с.
7. Левин С.Д. Беседы с юным художником. Вып II. - М.: Советский художник. 1988. - 320 с.
8. Мельник А.А. Основные закономерности построения скульптурного рельефа. – М.: Высш. шк., 1985. - 110 с.
9. Молева Н., Белютин Э. Школа Ашбе. М., «Искусство», 1958.
10. Роден О. Сборник статей о творчестве. – М., 1960.
11. Саверкина И. Греческая скульптура V в. до н.э. в собрании Эрмитажа. Каталог. – Лен. отд.: Искусство, 1986. – 159 с.
12. Степанов А. Мастер Альбрехт. – Ленинградское отделение: Искусство, 1991.
13. Школа изобразительного искусства. В 10-ти выпусках. - М.: Изобразительное искусство. – 1986.
14. Юному художнику: Практическое руководство по изобразительному искусству. – М.: Издательство Академии художеств СССР, 1963.

15. Эрпель Фриц Микеланджело. Альбом. – Берлин: Мир искусства, 1990.

15. Інформаційні ресурси